

TÜSİAD

TÜSİAD

YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ BAŞKANI

ERKUT YÜCAOĞLU'NUN

“YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ”

TOPLANTISI AÇILIŞ KONUŞMASI

30 Mayıs 2013

JW Marriott Oteli, Ankara

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Anayasa Mahkememizin değerli Başkanı Haşim Kılıç,

Danıştay Başkanımız Sayın Karakullukçu, Değerli Milletvekillerim, TÜSİAD'ın Değerli Üyeleri, Sayın Basın Mensupları,

TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Hoşgeldiniz efendim.

Sözlerime başlarken Reyhanlı'da hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allaha rahmet, yakınlarına başsağlığı ve yaralılara acil şifalar diliyorum. Böylesine bir eylemle insanların hayatına kast edenlerin insanlıkla yakından uzaktan ilişkisi olmadığını düşünüyorum. Ülkemizin bu tür felaketlerle bir daha karşılaşmaması en büyük dileğimiz.

9. Cumhurbaşkanımız Süleyman Demirel'in eşini kaybettiğini öğrenmiş bulunuyoruz. Kendisine başsağlığı diliyor ve acılarını paylaşıyoruz.

Bugün onur konuşmacımız Sayın Haşim Kılıç. Kendisine, davetimizi kabul edip, Yüksek İstişare Konseyi'nde konuşma yapmak üzere geldiği için şükranlarımı ayrıca sunmak istiyorum. Bugün Türkiye'nin hukuk devleti olma gayretlerine odaklanması gereğine dönük bir arayış yapacağız beraber.

Müsaade ederseniz, ilk önce küresel ekonomik gidişat ve ülke ekonomisiyle konuşmama başlamak istiyorum.

Bildiğiniz gibi, 2008 finansal krizi uzatmalı bir şekilde devam ediyor ve dünya ekonomisinin üzerindeki etkilerini sürdürüyor. Parasal genişleme tüm hızıyla devam ediyor ve bu aslında gizli kur savaşları tetikliyor. Ülkeler birbirlerine karşı çaktırmadan pozisyon alıyor. Fakat neticede büyüme beklentisi erteleniyor ve daha henüz ufukta hızlı bir büyüme işareti yok.

Bölgelere teker teker şöyle göz atarsak: Belki de en iyi göstergeler orada şu anda ABD'de. Tüketici güveni yavaş yavaş düzeliyor, kriz öncesi seviyelere doğru gidiyor. Kredi kullanımının artması ve istihdamın genişlemesiyle ertelenmiş konut ve dayanıklı tüketim mallarının talebi artıyor. Dolayısıyla ABD'de %2'den aşağı olmayan bir büyüme bekleniyor bu sene.

Yıllardır deflasyon ve daralma ile boğuşan Japonya'da da geçen Aralık'ta seçimler yapıldı. Yeni hükümet belki son 15 senenin tamamen tersine bir politikayı uygulamaya koydu ve ciddi genişlemeci politikalar uygulamaya başladı. Bunun neticesinde Japon Yeni %25 değer kaybetti. İhracat canlandı. Tüketici harcamaları da başladı ve Japonya'da büyüme gelecek sene yalnız % 2 olarak bekleniyor.

Euro bölgesi şimdilik çöküşten kurtulmuş gibi gözüküyor. Ama borç krizinin etkileri devam ediyor. Avrupa'da büyüme en iyi şartlarda sıfır olacak. Hatta OECD'nin raporlarına bakarsanız, belki de %'de yarım 1 arasında tekrar bir daralma bekleniyor. 6 çeyrektir Avrupa daralıyor. Bu, Euro başladığından beri, yaşadıkları en büyük daralma süreci. Büyümenin ne zaman başlayacağı da ufukta görünmüyor. Ancak 2014'te artık yapısal reformların yoluna girmesi için bir gayret var. Yani hakikaten bir çalışma başlamış vaziyette. Belki 2014'ün sonuna doğru ufukta bir büyüme görebileceğiz.

Çin'in büyüme tahminleri sürekli olarak aşağı çekiliyor. Doğu Avrupa, Euro bölgesi sıfırda olduğu için o da sıfırlanmış vaziyette. Gelişmiş ülkelerdeki talep düştüğü için hammadde üreten Rusya ve Brezilya ekonomileri de yavaşladı. Kuzey Afrika ve Orta Doğu'da zaten siyasi istikrarsızlıklar büyümeyi sınırlıyor.

Bu durumda Merkez bankalarının yarattığı büyük bir likidite içinde yaşıyoruz. Büyüme yok, ama "kriz de artık bitti" havası içerisinde "acaba bir canlanma başlar mı?" diye bakıyoruz. Belki de bu yılın sonunda, bu krizin yavaş yavaş pençesinden kurtulduğumuzun işareti ortaya çıkacak, ama büyüme bundan sonra tedrici adımlarla olacak. Onu da görebiliyoruz.

Değerli Üyeler,

Dünyada parasal genişleme ve düşük faiz politikası kısa vadeli sermaye akımlarını Türkiye gibi yükselen piyasa ekonomilerine yöneltti. Bu ilk başta ulusal paramızın değerlendirilmesine yol açtı, hatta rekabet gücümüzü biraz kaybetmemize neden oldu ve aşırı hızlı kredi genişlemesi oluştu.

Merkez Bankamız fiyat istikrarını korumak, finansal istikrarı korumak için kredi koşulları, politika faizi ve likidite politikalarından oluşan adeta bir üçlü araç setini uygulamaya koydu ve bu durumu ciddi bir şekilde kontrol altına aldı. En sonda politika faizini % 4.5'e düşürdü. Enflasyonun %'de 6 olduğu bir yerde politika faizi 4.5'e çıkınca negatif faiz ortamı oluştu. Aslında bu yatırımcılar için güzel bir ortam. Yatırımlar için bulunmaz bir durum. Yalnız bazı risklerde beraberinde getirmiyor değil.

Ama ondan önce, dünyadaki üç kredi kuruluşunun Türkiye'nin artık yatırım yapılabilir bir ülke olduğunu ilan ettiğini görüyoruz. Artı, Kürt sorununda alınan çözüm süreciyle ilgili mesafenin de Türk ekonomisinin geleceğine ilişkin duyulan güveni arttırdığını görüyoruz.

Bir başka güven artışının işareti ise, görülmemiş çapta altyapı projelerinin ihalelerini yapıyoruz ve bunları süratle ve hatırı sayılır bedellerle tamamlıyoruz. Bu projelerde hakiki başarı finansman bulunduktan sonra görülecektir. Onu da bir nebze beklememiz lazım.

Kamu maliyesinde son derece de güçlü bir noktaya geldik. Bütçe açığı yok denecek kadar az; kamu borçları güvenli sınırın epey altında. Zaten bu durum küresel kriz esnasında Türk ekonomisinin performansının en önemli belirleyicisi oldu.

Türkiye'de büyümenin yılın ikinci yarısında bir miktar artması bekleniyor ve toplam sene için yine OECD'nin öngördüğü %4 veya biraz altı gibi bir büyüme çıkıyor ön plana. Türkiye'nin herkesin büyümediği bir ortamda %'de 3-4 iyi diyeceksiniz, ama hepimiz biliyoruz ki Türkiye'nin geniş bir istihdam sorunu var. Bölgesel kalkınma sorunları var ve Türkiye'nin dünyayı yakalaması için % 6-7 büyümesi gerekiyor. Dünya ekonomileri büyümeye başlayınca biz de tedricen muhakkak oraya çıkacağız.

Ancak Türkiye'de büyümeyi sınırlayan, büyümenin hızlandığı dönemlerde karşımıza çıkan iki tane sorun var. Birincisi enflasyonun kontrolü zorlaşıyor, ikincisi cari açık artıyor.

2012'ye baktığımız zaman maliyet ve talep baskıları hafiflediği için enflasyonu %6.2 gibi bir rakamla bitirdik. Bunu biraz daha düşürmemiz lazım ki rekabet gücünü muhafaza edelim.

İhracat kanadına bakarsanız yine 2012'de Avrupa'nın resesyonuna rağmen ve oradaki ihracatımızın düşmesine rağmen Türk girişimcilerinin dünyada yeni pazarlara girmesi ile bu

kayıbı telafi ettik, hatta pozitifte geçtik. Dolayısıyla 2011'deki %10 olan cari açık GSYİH oranını %6'ya indirdik.

Bu sene baktığımızda hammadde fiyatları zayıf seyrediyor. O bizim işimize yarıyor. Biz çünkü hammaddede ithalatçı bir ülkeyiz. Yalnız 2014'te dünya ekonomisinde ve Türk ekonomisinde bir canlanma başlarsa bizim ithalat faturamız tekrar koşmaya başlayacak. İşte o faturayı karşılamak için ihracatımızın daha da hızlı artması gerekiyor. Yalnız ihracat artışlarında şöyle bir olgu var: Sadece döviz kurları ve faiz oranları gibi parasal araçlarla ihracatı konjonktürel olarak arttırabiliyorsunuz. Orta vadede ülkenin yapısal sorunlarında zaafiyet devam ediyor. Yani cari açığın kalıcı olarak düşürülebilmesi için enerji politikalarının sürekli gözden geçirilmesi, yeni pazarlara yönelen faaliyetin arttırılması ama esas itibariyle katmadeğer artışını sağlayan, beşeri sermayeyi geliştiren inovasyon ve teknoloji alanında çeşitli projelerin gelişmesi için yapısal önlemlere ihtiyacımız var. O kısmı tam programlayamadık diye düşünüyorum.

Bu çalışmaların altında stratejiler belli olduğu zaman en önemli araçlardan bir tanesi vergi düzenlemeleri oluyor. Dolayısıyla vergi düzenlemelerinin de bu ihracat artışını destekleyici anlamda ortaya çıkması gerekiyor. Bir de tam dikkatimiz bazen çekmemekle beraber şunu ifade etmek istiyorum. Düzenleyici ve denetleyici kurullarımızın çalışmaları kanaatime göre sanayiden yani üzerinde regülasyon yarattıkları alandan uzakta cereyan ediyor. Yani biz sanayiciler olarak daha büyük istişare bekliyoruz. Çünkü alınan bazı kararlar üretimi aksatıyor. 3 -4 aylık bir boşluk yaratıyor. Sonra bu kararları düzeltmek veya ekonomiye faydalı bir şekilde uygulamak için müthiş bir enerji sarfediliyor. Dolayısıyla düzenleyici ve denetleyici kurullarımızın da bu çerçeveyi yani ihracat artışını ve üretim artışını kollaması lazım.

Değerli Üyeler,

Dile getirdiğimiz risk alanları aslında büyük ölçüde yönetilebilir riskler. Bunları takip ediyoruz fakat çok da endişelendiğimizi söyleyemeyiz. Ama büyük risk, hakikaten dikkat edilmesi gereken büyük risk, dış politikadan ve siyasetten gelecek şok dalgalarının ekonomiyi yönetilemez hale getirmesi olur.

Bu bağlamda, Reyhanlı'da yaşadıklarımız tekrar öne çıkıyor. Bu bombalamaların zamanlaması ve boyutları ürkütücü durumda. Burada Türkiye'nin, bölgedeki itibarını sarsmak, hareket alanlarını daraltmak gibi bir amaç olduğunu sezmek mümkün.

Adeta 1.Dünya Savaşı'ndan sonra masa başında çizilen bugünkü mevcut harita ve hudutların ve değişmesi için birtakım güçler savaşıyor. Etnik çatışmalar oluyor, mezhep çatışmalarını izliyoruz. Suriye, Irak, İran, İsrail, Rusya, Amerika, Avrupa herkesin düşünceleri ve politikaları girift bir şekilde içiçe geçmiş vaziyette ve bizim attığımız her adım bu saydığımız ülkelerin her birinde şu veya bu şekilde algılanıyor ve Türkiye için bazı riskler yaratıyor . Bunu gözden kaçırmamak lazım.

Güney komşularımızla ipleri geren her türlü ortam umut bağladığımız çözüm sürecini de tehdit etme potansiyeline sahip.

Evet, çözüm sürecini destekliyoruz ve çok önemsiyoruz. PKK'nın eylem alanlarını terk ederek sınır ötesine çekilmeye başlamasını, sürecinde en önemli aşamalarından birisinin başlangıcı olarak kabul ediyoruz. Çekilme döneminin, sağlıklı olarak tamamlanmasını arzu ediyoruz. Ama bu arada, buna paralel olarak demokratikleşme proje paketlerinin de yavaş

yavaş artık gündeme gelmesi son derece de önemli diye düşünüyoruz. Bu paketlerin, demokratikleşme projelerinin ülke bütünlüğü içerisinde ve hızla devreye sokulması için, yoğun bir çalışma gerekiyor. Burada da en büyük görev tabii meclisimizde.

Bu arada demokratikleşme paketlerinin, yeni Anayasa arayışıyla da paralel gitmesi lazım. Anayasa da “dur-kalk, biraz hızlan” gibi birtakım merhaleler geçirdik. Fakat bu arayışın bir sonuca ulaşmaması olasılığı toplumun büyük bir kısmında tedirginlik yaratıyor. Dolayısıyla bu süreçte uzlaşma sağlanamadı diye masadan kalkmak yerine, üzerinde uzlaşılan madde sayısını artırmak için çabalamak ülke çıkarları açısından çok daha doğru olacaktır kanaatindeyiz.

Türkiye’nin artık, ifade özgürlüğü, kuvvetler ayrımı gibi konuları aşmış, hukuk devletiyle, etkin ve bağımsız yargısıyla, temsilde adaleti ve etkin yaşamayı sağlayacak seçim ve siyasi partiler yasaları ile demokratik standartları yakalamış bir ülke olarak ortaya çıkması lazım.

Bu arada bir alt başlık olarak işdünyasını ilgilendiren en önemli konulardan birisi de yargı bağımsızlığı ve yargı adaleti veyahut reformlarıdır. Neden diyeceksiniz? Bütün Türk ve yabancı yatırımcılara soruyorsunuz, Bütün bu not artışlarına rağmen Türkiye’de yatırım planlarken gördüğünüz en büyük risk nedir diyoruz, diyorlar ki sizin hukuk alanındaki eksikleriniz bizi korkutuyor. Yani her şey tamam. Türkiye büyüyor, ekonomisi sağlam, proje çok ama şu hukuk konusunda neden tereddüt ediyoruz dediğiniz zaman bunu söylüyorlar.

Demokratik standartlarımız ne kadar yüksek olursa, önümüzdeki seçimlere de o kadar sağlam bir zemin üzerinde girebiliriz düşüncesindeyim. Zaten son derece de oynak bir bölgesel siyaset ortamı içinde yaşıyoruz. Onun içinde de sağlam durmanın demokratikleşmeyle ilgisi olduğunu düşünüyorum.

Hem küresel ekonomik koşulların hem de ülke ihtiyaçlarının ekonomimizin gerektirdiği hedeflerine ve arzu ettiğimiz refah ve mutluluğa kavuşabilmemiz, bütün bunlar için; toplumsal barışı ve siyasi huzuru sağlamak, uluslararası planda dengeli bir yumuşak güç olarak hareket etmek ve her alanda uzlaşma kültürünü yerleştirmek gerekiyor. Bunlar sağlandığında özel sektörümüzün başrolü oynadığı bir süreçte, Türkiye’yi hedeflerine ulaştırmayı el birliğiyle sağlayacağımıza kesinlikle inanıyoruz.

Bu ana başlıkların açılımını ve geniş halini Sayın Yönetim Kurulu Başkanımız Muharrem Bey sunacaklar. Ben onu kürsüye davet ederken beni dinlediğiniz için teşekkür ediyor, hepinizi bir kere daha saygıyla selamlıyorum.